

تداوم سقوط شاخص بازار سهام:

چه بلایی بر سر سهام مردم در بورس آمده است؟
سقوط شاخص کل بازار سهام تهران، در حالی در آخرین روز هفته جاری ادامه یافت که روند نزولی بازار سهام از نزدیک یک ماه گذشته آغاز شده و مسئولان بازار در همان روزهای نخست سقوط شاخص، همچون همیشه وعده‌های حمایت از بازار سر می‌دادند و این سقوط شاخص را گذرا می‌دانستند؛ اما تداوم روند نزولی بازار، نشان داد بورس تهران مشکلات ساختاری دارد.

امروز نیز شاخص بازار سهام دوباره سیر نزولی داشت و با کاهشی نزدیک ۴.۱ درصدی، نشان داد که نمی‌توان بازار سهام را با وعده‌های غیر عملیاتی و در کنار آن مصاحبه و عملیات روانی مدیریت کرد.

بنا بر این گزارش، روند کاهش شاخص بورس - که بیش از بیست روز قبل آغاز شده - بیش از همه ناشی از فروکش کردن تدریجی جو خوشبینانه‌ای بود که پس از انتخابات ریاست جمهوری بر فضای اقتصاد و بازار سهام حاکم شده بود و با روند مذاکرات هسته‌ای به اوج خود رسید. ورود سرمایه‌های جدید به بازار در عین تخلیه نقدینگی از بازار ارز و طلا - در پی ثبات نسبی قیمت‌ها در این بازار - و همچنین موفقیت نسبی صندوق‌های سهام مشترک در بازار، منجر به آن شده بود که بازدهی بازار سهام به شدت در ماه‌های اخیر افزایش یابد.

اما تنها تلنگری کافی بود که نشان دهد این جو خوشبینانه بر خلاف عوامل ساختاری پایداری که متأسفانه کمترین اقدام برای آن‌ها طی سال‌های اخیر انجام گرفته، نمی‌تواند چندان دوامی در بازار بورس داشته باشد.

توقف نماهای پتروشیمی که در مجموع حدود ۴۰ درصد از ارزش بازار را تشکیل می‌دهند و در کنار آن

موضوع نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها شاید همان تلنگری بود که به یکباره بازار را با یک واقعیت روبه‌رو ساخت و برآورده نشدن انتظارات سرمایه‌گذاران از سودآوری شرکت‌ها نیز مزید بر علت شد تا صف‌های فروش در بازار شکل بگیرد و بازدهی بازار بورس تهران به شدت کاهش یابد.

پیش از این در گزارشی به مشکلات ساختاری بازار بورس تهران اشاره کردیم که یکی از مهم‌ترین آن‌ها واکنش‌های کهکشانی بازار به رویدادهای پیرامونی و به ویژه سیاسی کشور است. اینکه بازار تعادل منطقی ندارد و بیش از اندازه نسبت به تحولات بیرونی واکنش نشان می‌دهد؛ واکنشی که ضریب تأثیر آن با واقعیت بیرونی چندان هماهنگی ندارد.

به عبارت دیگر، در حالی که بازار بیش از اندازه برگرفته از رفتارهای بیرونی است، عملکردهای «توده‌ای» سرمایه‌گذاران رقم می‌خورد که به دلیل ریسک بالایی است که در سرمایه‌گذاری وجود دارد و متأسفانه مسئولان هیچ توجهی به این نداشته و به جای آنکه فکری به حال مدیریت ریسک سرمایه‌گذاری با ابزارهای مطمئن و جدید کنند، تنها به دادن وعده و مصاحبه و عملیات روانی بسنده کرده‌اند!

جالب اینکه ابزارهایی نظیر صندوق‌های سهام مشترک که در بازار به کار گرفته شدند و در مدت زمانی بیش از یک سال توانستند به خوبی سرمایه‌گذاران حقیقی را جذب بازار کرده و نقدینگی جدید را به بازار تزریق کنند، از سوی مسئولان به حال خود رها شدند و در حالی که بازار مرتب در حال افزایش بازدهی و شاخص بود، کسی به این موضوع نیندیشید که همین صندوق‌ها می‌توانند عاملی برای سقوط بازار باشند، به گونه‌ای که نبود نظارت بر سهام این صندوق‌ها از سوی مسئولان، سرانجام منجر به آن شد که با بر هم خوردن تعادل بازار، ارزش واحدهای سرمایه‌گذاری این صندوق‌ها به شکل میانگین بیش از ۲۰ درصد کاهش یابد و بر همگان آشکار شود که این ابزار نیز ریسک بالایی دارد و با شرایط متفاوت بازار هماهنگی ندارد.

موضوع نرخ خوراک پتروشیمی‌ها - که اگر نگوییم خود یکی از عوامل سقوط شاخص بازار بوده - بی‌گمان کاتالیزوری برای این موضوع بوده و نشان می‌دهد که بازار بورس مشکلات ساختاری بسیاری دارد که مسئولان به هیچ وجه در پی حل و رفع آن‌ها نبوده‌اند.

در حالی که بیش از ۴۰ درصد ارزش بازار را صنایع پتروشیمی تشکیل می‌دهند، طبعاً تغییر اساسی در شرایط اقتصادی این صنایع تأثیر مستقیم بر ارزش سهام این شرکت‌ها دارد، ولی همین موضوع ساده از دید مسئولان بازار بورس پنهان مانده بود و رؤیای «آسیب ناپذیری» بازار سهام چنان در فکر و ذهن مسئولان به اشتباه جایگیر شده بود که هیچ چاره‌ای برای این موضوع پیش از آنکه تأثیر نهایی خود را بر بازار بگذارد، نیندیشیدند و حتی این موضوع را پیش بینی نکردند.

اکنون ادامه روند نزولی بازار سهام، بسیاری از سرمایه‌گذاران و مسئولان را به صرافت انداخته که هیچ

بازار سهامی «آسیب ناپذیر» نیست و تصمیمات اشتباه، عدم مدیریت ریسک و استفاده نکردن از ابزارهای مناسب برای بازار، می‌تواند منجر به آن شود که سرمایه‌گذاران به شدت متضرر شده و اعتماد به بازار سهام از میان برود.

البته این‌ها به این معنا نیست که بازار سهام تهران دیگر مکان مناسبی برای سرمایه‌گذاری نیست. افت و خیز ذات بازار است و ریسک سرمایه‌گذاری، همراه همیشگی آن. بی‌گمان دیر یا زود، دوباره بازار سرمایه روند مثبت خود را از سر خواهد گرفت و این اتفاق شاید پس از مشخص شدن تکلیف بودجه پتروشیمی‌ها و نرخ خوراک گاز آن‌ها رقم بخورد.

اما امید آنجاست که یکبار برای همیشه، مسئولان بازار دست از مصاحبه و وعده‌های بی‌سرانجام و عملیات روانی برای مثبت نشان دادن وضعیت بازار بردارند و به مشکلات ساختاری بازار توجه کرده و زمینه‌ای فراهم آورند که سرمایه‌گذاران با ریسک کمتری وارد بازار شوند.

رشد بازار در طولانی مدت تنها با آدرس دادن به مشکلات بازار برای رفع آن‌ها رقم خواهد خورد، وگرنه سرمایه‌گذاران بازار به خوبی و بیش از هر کسی از وضعیت بازار می‌دانند و نیازی به مصاحبه‌های تبلیغاتی برای مثبت نشان دادن وضعیت بازار نیست.